

УДК 330.341.1:658.152(477)

DOI: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2023.16.20>**Огреніч Ю. О.**

доктор економічних наук, доцент,
Запорізький національний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0294-1889>

Кармазіна В. С.

студентка,
Запорізький національний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2176-4080>

Ohrenych Yuliia, Karmazina Viktoria

Zaporizhzhia National University

РОЛЬ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ТА ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПАРКІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ І ЗАЛУЧЕННІ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

THE ROLE OF TECHNOLOGICAL AND INDUSTRIAL PARKS IN ENSURING THE INNOVATIVE ACTIVITY OF ENTERPRISES AND ATTRACTING INVESTMENTS TO THE ECONOMY OF UKRAINE

В умовах сьогодення інноваційний розвиток підприємств будь-якої форми власності завжди є рушієм та двигуном розвитку економіки держави. Технологічні та індустріальні парки в Україні є найбільшими осередками для активізації інноваційного розвитку, а також відіграють вагомую роль у залученні інвестицій. Впродовж останніх років підвищилася роль технопарків та індустріальних парків, адже вони мають значний потенціал для залучення інвестицій від іноземних партнерів, держав, приватних підприємств. Все це матиме вплив на стрімкість інноваційного розвитку бізнесу в Україні, сприятиме наповненню бюджету держави, покращенню якості життя, а також вплине на рейтингові позиції України в Європі та на міжнародній арені. У статті досліджено специфіку функціонування технопарків, індустріальних парків в Україні під час воєнного стану. Доведено, що технопарки, індустріальні парки відіграють вагомую роль в активізації інноваційного розвитку підприємств України та проаналізовано дані щодо інноваційної діяльності бізнесу, динаміку кількості інноваційно-активних підприємств, структуру та тенденції джерел фінансування інноваційної діяльності підприємств, динаміку кількості впровадженої інноваційної продукції на підприємствах України. Досліджено вплив війни на роботу, стан фінансово-господарської діяльності підприємств. Розглянуто трактування понять «технопарк» та «індустріальний парк». Проаналізовано досвід країн світу, таких як Німеччина, Польща та Китай щодо організації діяльності технопарків та індустріальних парків. Досліджено особливості залучення різних видів інвестицій у вітчизняні парки. Проаналізовано підтримку у вигляді виділеного кошторису із державного бюджету, ряд пільгових преференцій. Визначено успішні приклади технологічних та індустріальних парків в Україні. Узагальнено проблеми та перспективи розвитку технопарків та індустріальних парків, сформувано рекомендації щодо покращення їхньої роботи. Визначено необхідність стимулювання розвитку технологічних та індустріальних парків в Україні задля залучення інвестицій в економіку, інноваційного розвитку підприємств, що є особливо актуальним у період війни та післявоєнної відбудови.

Ключові слова: технологічні парки, індустріальні парки, інновації, інноваційна діяльність, інвестиції, підприємства, фінансування, економіка.

In today's environment, innovative development of enterprises of any form of ownership has always been the driver and engine of the country's economic development. Technological and industrial parks in Ukraine are the largest centers for enhancing innovative development and play a significant role in attracting investment. In recent years, the role of technology and in-

dustrial parks has increased, as they have significant potential to attract investment from foreign partners, governments, and private entrepreneurs. All of this will have an impact on the rapidity of innovative business development in Ukraine, contribute to the state budget, improve the quality of life, and affect Ukraine's ranking positions in Europe and the international arena. The article examines the specifics of the functioning of technology parks and industrial parks in Ukraine during martial law. The author proves that technology parks and industrial parks play a significant role in enhancing the innovative development of Ukrainian enterprises and analyzes the data on business innovation, the dynamics of the number of innovation-active enterprises, the structure and trends of sources of financing for innovation, and the dynamics of the number of innovative products introduced at Ukrainian enterprises. The impact of the war on the work, the state of financial and economic activity of enterprises is studied. The interpretation of the concepts of "technopark" and "industrial park" is considered. The experience of countries such as Germany, Poland and China in organizing the activities of technoparks and industrial parks is analyzed. The peculiarities of attracting various types of investments in domestic parks are studied. Support in the form of allocated funds from the state budget and a number of preferential preferences are analyzed. Successful examples of technological and industrial parks in Ukraine are identified. The problems and prospects for the development of technology and industrial parks are summarized, and recommendations for improving their work are formulated. The necessity of stimulating the development of technological and industrial parks in Ukraine to attract investment in the economy and innovative development of enterprises is determined, which is especially relevant during the war and post-war reconstruction.

Key words: *technology parks, industrial parks, innovations, innovative activity, investments, enterprises, financing, economy.*

Постановка проблеми. Технологічні та індустріальні парки є одними із найбільш прибуткових центрів та ефективних способів для залучення інвестицій в економіку, розвиток підприємств, що є важливим питанням у період тривалої повномасштабної війни та у післявоєнний період відбудови. До 2020 р. технопарки різних типів діяльності переживали період застою, але з 2021 р. актуальним питанням стає дослідження та аналіз функціонування технопарків. Технологічні парки можуть стати ключовим елементом у вирішенні завдань щодо залучення інвестицій, активізації інноваційного розвитку підприємств. Слід відзначити, що розвиток технологічних та індустріальних парків може стати потужним каталізатором для економічного зростання України, що підтверджує актуальність дослідження. Це дозволить не лише залучити інвестиції, але й впровадити нові технології, створити робочі місця, підвищити конкурентоспроможність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання дослідження особливостей функціонування вітчизняних технопарків та індустріальних парків, їх ролі в інноваційному розвитку розкрито у роботах науковці та дослідники: Бойко О.М. [1], Бондаренко О. [2], Даців С. [4], Ейсмунт В. [6], Кава О. [8], Кирилко В. [9], Коваленко О.В. [10], Кравчун А.С. [11], Любчич А.М. [12], Мазур А.А., Пустовойт С.В. [13], Сошников А.О., Єршова Ю.О. [21], Тараненко О.М., Корновенко С.В. [23], Харламов П. [25], Чорний Є. [26], Чудновський В. [27], Шевчук Н. [28], Яненкова І.Г., Андреев О.В. [29].

Не розкритим напрямком дослідження є вивчення впливу технопарків і індустріальних парків на залучення інвестицій в економіку, інноваційний розвиток підприємств, що вплине на створення робочих місць, підтримку малого та середнього бізнесу, розвиток інфраструктури та залучення іноземних інвестицій.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження особливостей функціонування технопарків, індустріальних парків в Україні під час воєнного стану, визначення їх ролі у забезпеченні інноваційної діяльності підприємств, залученні інвестицій в економіку та визначення проблем їх роботи, шляхів модернізації та підвищення ефективності.

Основними завданнями статті є: дослідження сучасного стану інноваційного розвитку підприємств України; дослідження трактувань сутності понять «технопарк», «індустріальний парк» та їх статистичний огляд; дослідження специфіки залучення різних видів інвестицій у технологічні та індустріальні вітчизняні парки; виокремлення

переваг інвестування та проблем розвитку технопарків, індустріальних парків; формування шляхів стимулювання активізації діяльності технопарків, індустріальних парків.

Виклад основного матеріалу. В умовах змінності ринкового середовища, питання привабливості інвестиційної діяльності в Україні є особливо важливим. Розвиток технопарків, індустріальних парків залежить від фінансування, що підтверджує необхідність залучення інвестицій. Все це дозволяє відзначити відсутність достатнього обсягу інвестиційних ресурсів. Поряд з цим постає проблема щодо активізації інноваційно-технологічної активності підприємницької діяльності в Україні. Слід відзначити, що існують обмеження і недоліки у сфері інноваційного середовища, такі як відсутність ефективних механізмів комерціалізації наукових розробок, недостатня підтримка стартапів, недосконалість комунікації між різними галузями бізнесу. Крім того, існує проблема міграції талановитих фахівців за кордон та існує потреба у підвищенні якості наукових досліджень з метою стимулювання інноваційної діяльності. Отже, постає потреба у покращенні привабливості України для залучення інвестицій, активізації інноваційної діяльності підприємств, що можливо саме у рамках роботи технологічних та індустріальних парків.

Протягом останніх років спостерігається негативна динаміка щодо зменшення кількості інноваційно-активних підприємств в Україні. Зокрема, протягом 2016–2018 рр. такими вважалися 8173 підприємства, у 2018–2020 рр. – 2281 підприємство, що на 72,09% менше у порівнянні з минулим періодом [5]. Причиною такої динаміки є недостатня підтримка інноваційного розвитку підприємств як з боку держави, так і від бізнес-середовища. Крім того, на підприємствах спостерігається нестача фінансового забезпечення, складність процедур отримання патентів та ліцензій.

Основним джерелом фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств України є власні кошти приватних інвесторів (85,4% у 2021 р. від загального обсягу витрат на технопарк). Також слід виокремити кошти інших джерел (11,8% у 2021 р. у загальній структурі), а також кошти державного бюджету за рахунок різних програм підтримки інноваційного розвитку бізнесу (1,9% у 2021 р.) (рис. 1). Проаналізована тенденція свідчить про спад фінансування у 2016–2017 рр. та поступове покращення ситуації у 2018–2019 рр., але відбувся спад на кінець 2020 р. Слід відзначити, що за 2020 р. у порівнянні із 2019 р. відбулося скорочення у рамках власних коштів на 1,4%, коштів державного бюджету на 49,8% та зростання у рамках коштів інвесторів-нерезидентів на 194,8%, коштів інших джерел на 48,6%. У сукупному виразі фінансування інноваційної діяльності українських підприємств за 2020 р. порівняно із 2019 р. зросло на 1,3%. Протягом 2021–2023 рр. держава почала впроваджувати заходи та інвестиційні проекти з метою фінансування діяльності підприємств, наприклад «Доступні кредити 5-7-9%», де одним із ключових секторів підтримки є саме новаторська діяльність.

Наступним показником є частка впровадження інноваційної продукції на українських підприємствах за 2014–2020 рр. та проведений аналіз дозволяє відзначити, що динаміка є нестабільною (рис. 2). Протягом 2015 р., 2017 р., 2019 р. зафіксовано спад та у 2018 р., 2020 р. відбулося зростання показника. У 2020 р. порівняно з 2019 р. динаміка кількості впровадженої інноваційної продукції підвищилася на 89,29%.

Проведено аналіз динаміки витрат на інновації промислових підприємств, який демонструє поступове зростання суми у 2016 р., але у 2017 р. відбувся різкий спад на 60,75% до рівня 9117,5 млн грн (рис. 3). Згодом динаміка є стабільно позитивною та демонструє поступове зростання до 2020 р. та за 2020 р. відносно 2019 р. відбулося зростання на 1,31%.

За період війни інноваційна діяльність бізнесу зазнала втрат та відбулося значне сповільнення. Зокрема, індекс активності вітчизняного бізнесу UBI (Ukrainian Business Index) у листопаді 2022 р. становив 30,04 та за лютий 2023 р. склав 30,76 [22]. Крім того, «на кінець 2022 р. близько 26,5% суб'єктів повністю або частково зупинили роботу» [22].

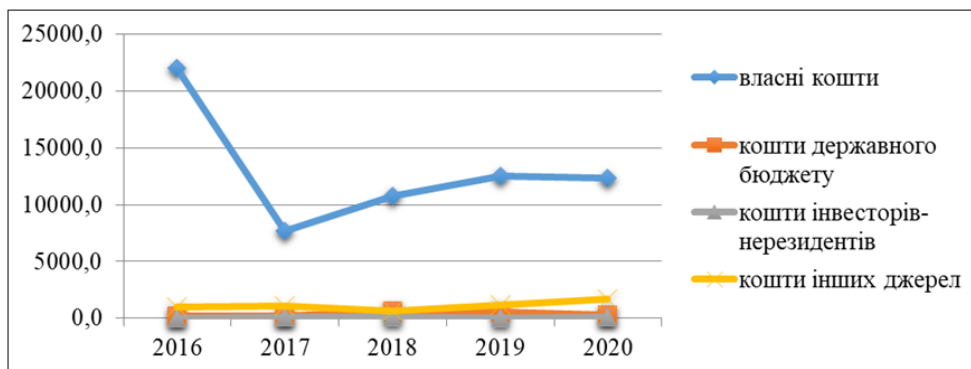

Рис. 1. Динаміка джерел фінансування інноваційної діяльності підприємств України, млн грн

Джерело: складено авторами на основі [5]

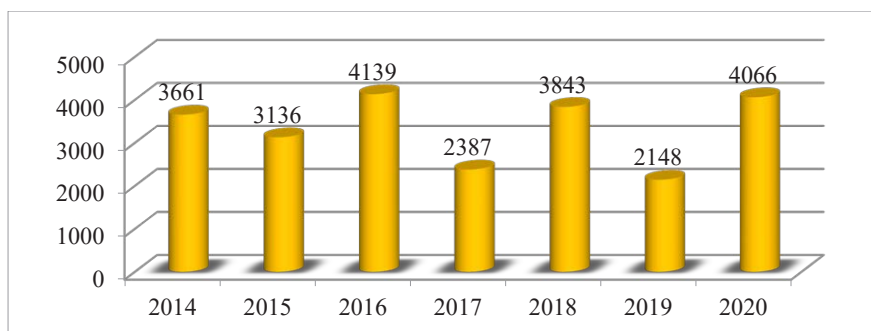

Рис. 2. Динаміка кількості впровадженої інноваційної продукції на підприємствах України, од.

Джерело: складено авторами на основі [5]

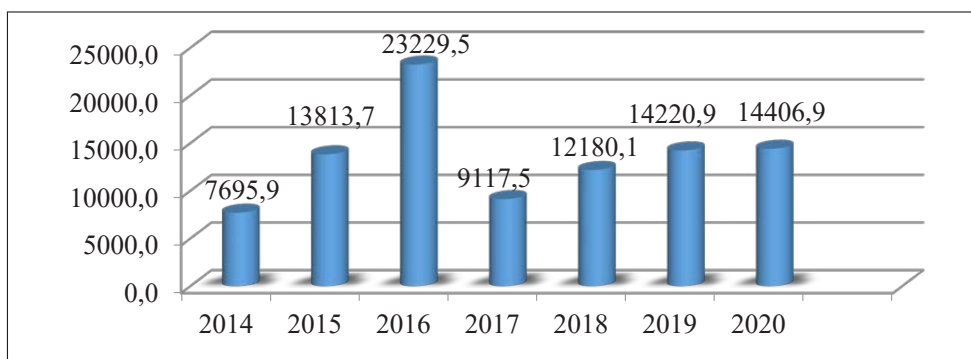

Рис. 3. Динаміка витрат на інновації промислових підприємств, млн грн

Джерело: складено авторами на основі [5]

Поряд з цим, враховуючи результати прогнозу на 2023 р. слід відзначити, що 45,5% підприємств зможуть відновити функціонування та 8% бізнесу матиме зростання бізнесу завдяки активному використанню інновацій та приєднанню до технопарків [22].

Досліджено динаміку капітальних інвестицій за видами економічної діяльності в Україні, що демонструє тенденцію зростання (рис. 4). Зниження показника відбулося у 2020 р. відносно 2019 р. на 18,55%. Протягом 2021 р. порівняно з 2020 р. капітальні інвестиції підвищилися на 32,6%, що може свідчити про позитивну перспективу подальшого підвищення показника.

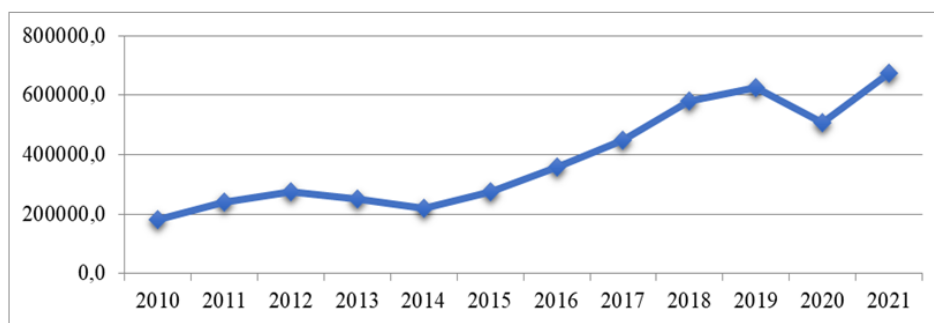

Рис. 4. Капітальні інвестиції за видами економічної діяльності в Україні, млн грн
Джерело: складено авторами на основі [5]

Узагальнюючи проведені дослідження можна відзначити існуючу потребу у розвитку технопарків та індустріальних парків, оскільки кількість інноваційно-активних підприємств зменшується, а технопарки є осередками новаторського прогресу.

Відповідно досліджено сутність понять «технопарки» та «індустріальні парки», визначено основні моменти діяльності, що наведено у табл. 1.

Кількість офіційно діючих, а не зареєстрованих за статусом «на будівництві», технологічних та індустріальних парків в Україні є незначною у порівнянні із країнами Європи (наприклад, «у Німеччині працюють понад 200 суб'єктів, у Польщі – більш як 80») [26].

Проаналізувавши досвід іноземних країн, можна виокремити деякі фактори успіху розвитку технопарків. «У Польщі для будівництва парків пропонуються вже готові ділянки землі із підключенням до необхідних комунальних мереж, котрі облаштовуються за рахунок фондів місцевих органів. Лише після цього інвестор має змогу вкласти фінансові ресурси у будівництво. Поряд з цим, у Китаї та в Польщі законодавчо виокремлюють спеціальні економічні зони із податковими пільгами для парків. Даний підхід приваблює інвесторів, оскільки, на прикладі Китаю, визначені зони технопарків створюються з урахуванням проблем регіону та влада акцентує увагу на розвитку інфраструктури, а не лише на інноваціях» [16].

Тому Україна може використати досвід цих країн та впроваджувати пільгові програми та преференції з розумінням необхідності рівномірності розподілення допомоги від бюджету. При цьому важливо правильно розробити критерії надання фінансової допомоги та інвестиційних коштів, враховуючи реалії сьогодення.

Таким чином, інвестування у сферу технопарків та індустріальних парків є надзвичайно важливим та перші кроки у цьому напрямку вже зроблені не лише інвесторами внутрішнього та зовнішнього ринку України, але й державою. «У бюджеті на 2022 р. було закладено кошторис 400 млн грн на індустріальні парки та за позитивних результатів була запланована ще більша сума на різні напрямки у 2023 р., які мали б стати стимулом до появи якісних технопарків» [8]. «Однак, через війну, у поточному році держава не притримувалась орієнтованості на технопарки, тому у проєкті спочатку не було передбачено видатків на парки, та передбачено лише 400 млн грн у якості субвенцій місцевим бюджетам» [4].

Таблиця 1

Трактування сутності понять «технопарки» та «індустріальні парки»

	Технологічні парки	Індустріальні парки
Закон, яким регламентується діяльність	Закон України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» від 16.07.1999 р. № 991-XIV [19].	Закон України «Про індустріальні парки» від 21.06.2012 р. № 5018-VI [18].
Сутність поняття	«Технологічний парк (технопарк) – юридична особа або група юридичних осіб (далі – учасники технологічного парку), що діють відповідно до договору про спільну діяльність без створення юридичної особи та без об'єднання вкладів з метою створення організаційних засад виконання проєктів технологічних парків з виробничого впровадження наукоємних розробок, високих технологій та забезпечення промислового випуску конкурентоспроможної на світовому ринку продукції» [19].	«Індустріальний (промисловий) парк – визначена ініціатором створення індустріального парку відповідно до містобудівної документації облаштована відповідною інфраструктурою територія, у межах якої учасники індустріального парку можуть здійснювати господарську діяльність у сфері переробної промисловості, переробки промислових та/або побутових відходів (крім захоронення відходів), а також науково-технічну діяльність, діяльність у сфері інформації і електронних комунікацій на умовах, визначених цим Законом та договором про здійснення господарської діяльності у межах індустріального парку» [18].
Територія діяльності	Деякі різні інфраструктурних об'єктів зі спільною метою роботи [19].	Повністю забезпечена енергоносіями та інфраструктурним комплексом власна земельна територія [18].
Мета діяльності	Мотивація підприємств та громадян брати участь у створенні інноваційних технологій, допомога в реалізації та запуску інноваційних проєктів [19].	Збут та продаж виробленої продукції, послуг [18].
Результати діяльності	Одразу не можливо побачити, іноді прорахунок результатів є неможливим [19].	Прораховується для короткострокової і довгострокової перспективи в обов'язковому порядку [18].
Інвестиції	Складно продемонструвати доцільність інноваційної розробки, тому залучення інвестицій надзвичайно складне питання [19].	Легко знайти інвесторів, оскільки наявні усі поетапні розрахунки [18].
Кількість зареєстрованих парків	12 суб'єктів, які діють більше 10 років [15].	57 суб'єктів, з них 7 у статусі будівництва [15].

Джерело: складено авторами на основі [15; 18; 19]

За переглянутим бюджетом Кабінет Міністрів України затвердив Порядок надання коштів на безповоротній основі для облаштування індустріальних (промислових) парків та/або забезпечення будівництва об'єктів суміжної інфраструктури, необхідних

для створення та функціонування індустріальних (промислових) парків [17]. Згідно з ним, для будівництва парків надаватимуться кошти в розмірі 60 млн грн, але не вище 80% вартості парку [4].

Ефективність вкладень у технопарки та індустріальні парки розраховуватиметься не за кількістю суб'єктів, а за обсягами залучених інвестиційних коштів, створених робочих місць на 1 га парку [8].

Слід відзначити, що Міністерство фінансів України та Міністерство економіки України постійно співпрацює з міжнародними фінансовими організаціями та партнерами, які за допомогою банківських послуг кредитування та пільгової допомоги планують надавати субкредити за низькими відсотковими ставками технопаркам та індустріальним паркам у період післявоєнної відбудови України [14; 16].

Крім того, в Україні сформовано стимули для ініціаторів парків та їх резидентів, серед яких: «звільнення від сплати податку на прибуток на 10 років (для учасників ІІІ); звільнення від ввізного ПДВ за ввезення нового обладнання (для учасників ІІІ); звільнення від митного збору за обладнання (для учасників ІІІ); компенсація витрат на придбання до інженерно-транспортних мереж; пільги на податок на землю та нерухомість; звільнення з податку нерухомість за будівлі промислового призначення; повна або часткова компенсація процентної ставки за кредитами на комунікації та обладнання» [9; 18].

На 2023 р. кількість зареєстрованих індустріальних парків включених до Реєстру становить 61 суб'єкт та окремі з них зображені на рис. 5. «Слід відзначити, що у минулому році подано на реєстрацію 16 індустріальних парків, але зареєстровано 9 у різних областях держави (наприклад, «Західноукраїнський промисловий ХАБ», «Марамуреш», «Л-Таун», «Малін-Захід», «Енергія Буковини», «Хотин-Інвест», «Володимир», «Еко-смайт-індустріальний парк «ГАЛІТ», «Ужгород»») [9].

Інноваційними парками є «Еконополі-ХТЗ» підприємця О. Ярославського; «UNIT.City», «LvivTech.City», «UNIT.City Kharkiv» В. Хмельницького. До того ж, резидентами зазначених парків є швейцарська компанія Syngenta, вітчизняні проекти SolarGaps, Delfast, Cardiomo [25].

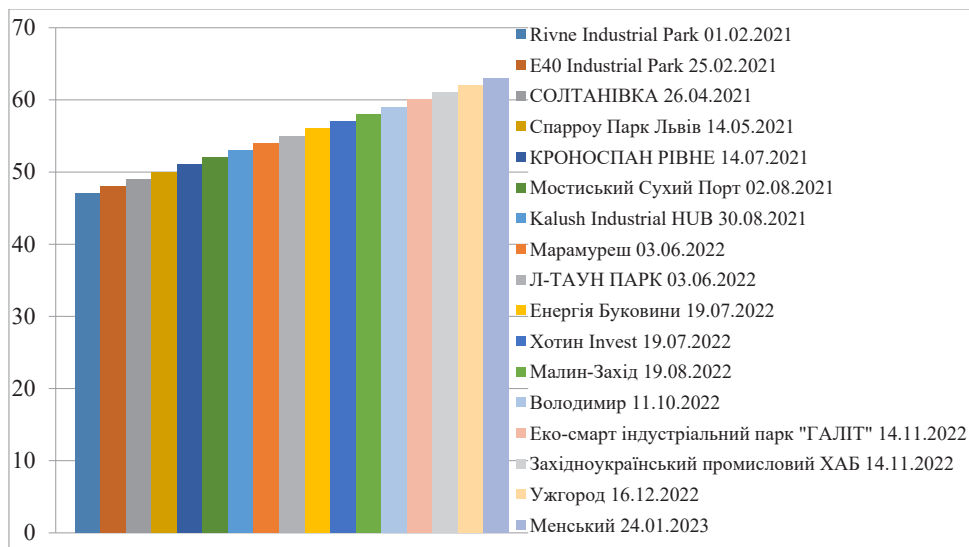

Рис. 5. Індустріальні парки, включені до реєстру індустріальних (промислових) парків України

Джерело: складено авторами на основі [14]

Ще одним прикладом технопарків на території нашої держави є Вінницький парк «Кристал» (вартість 103,5 млн грн). Інфраструктура «Кристалу» включає IT-школу, FabLab для стартапів, офіси, коворкінг-центри, перший в Україні дитячий технологічний центр, що забезпечить 1000 робочих місць на Поділлі [3; 27].

Попри призупинення робіт за названими вище індустріальними парками, активно у наш час будується парк «Тячів», де будуть працювати українські, німецькі, польські, турецькі суб'єкти, що говорить про залучення держави до обміну досвідом щодо функціонування індустріальних парків у світі [7].

Протягом 2023 р. заплановано будівництво індустріального парку «Сигнівка» (Львівська область), який сформує 1500 робочих місць протягом 10 років, забезпечить зростання інвестицій регіону на 1,5%. Крім того, частина виробничих площ спрямована на переробну промисловість, виробництво меблів для експорту, компонентів для автопромисловості країни [6; 24].

Велика частка допомоги надається ЄБРР від обличчя групи компаній «DragonCapital» у розрізі індустріальних парків «E40», «E10», «M10», які будуються у 2023 р. Інвестиційний вклад відбувається за схемою викупу 35% проекту плюс першого внеску у 5,5 млн дол США [9].

Підводячи підсумки щодо залучення підприємств в рамках технопарків й окремої ніші індустріальних парків, то спостерігається підвищена зацікавленість не лише вітчизняних, але й іноземних підприємств та проектів. Крім того, зацікавленість до технопарків серед українських підприємств пояснюється процесом релокації із небезпечних територій у 2022 р., що спонукало добудову та реєстрацію нових парків.

Враховуючи проведені дослідження слід відзначити, що серед проблем розвитку технологічних та індустріальних парків в Україні можна виокремити: недосконалу законодавчу базу, що сповільнює фінансування та інвестиційний аспект; низький рівень зацікавленості бізнесу у приєднанні до комплексу парку через нерозвиненість сфери в Україні; повільний розвиток парків, адже не у всіх є сайти та використовуються сучасні технології; складна процедура реєстрації парку у місцевих органах влади; необхідність залучення значних інвестицій для забезпечення роботи парку та недостатній рівень фінансування з боку держави, що ускладнює розвиток парків та їх здатність залучити потенційних резидентів; відсутність ефективної системи підтримки та співпраці між парками, що обмежує можливості обміну знаннями, досвідом та ресурсами, перешкоджає їхньому розвитку та ефективності; недостатня увага до розвитку інноваційного екосистеми. Брак належної підтримки та стимулювання інноваційного середовища у парках обмежує здатність до розвитку новаторських ідей, досліджень та комерціалізації технологічних розробок.

Серед існуючих стимулів розвитку слід відзначити пільгові умови для парків від держави у вигляді зменшення податків, а також ряд переваг-стимулів для бізнесу в Україні, які сприяють залученню до технологічних та індустріальних парків, а саме:

1) економічна вигода при будівництві промислового підприємства на території парку (економія приблизно 25% інвестицій);

2) логістична економія на 7-10%, оскільки подорожчання цього аспекту під час війни беруть на себе виробники та трейдери технопарку;

3) сприяння розвитку бізнесу, визначення нових шляхів взаємодії із підприємствами, які за звичайних умов мали б складність у співпраці [2];

4) забезпечення спеціальних програм та фінансових пільг для інноваційних підприємств, що розміщуються в технологічних та індустріальних парках. Це може включати надання доступу до додаткових джерел фінансування, підтримку досліджень і розробок, технологічну консультацію;

5) забезпечення підтримки та стимулювання експортної діяльності резидентів технологічних та індустріальних парків, тобто залучення міжнародних партнерів, організація виставок та презентацій, підтримка зовнішньоекономічної діяльності;

б) розвиток освітньо-наукового потенціалу парку через створення сприятливих умов для співпраці між парками та освітніми установами, науковими центрами та дослідницькими інститутами.

Основними рекомендаціями щодо покращення функціонування технологічних та індустріальних парків слід відзначити наступні: оновлення законодавчої бази відповідно до умов сьогодення з акцентом на питання фінансової допомоги існуючим та новим паркам; вдосконалення стратегії розвитку технологічних та індустріальних парків, адже існуюча «Стратегія розвитку індустріальних парків на 2023–2030 роки» не повністю описує окремі заходи, наприклад «здійснення заходів з надання підтримки для релокації підприємств в індустріальні парки» [20]; зменшення податкового навантаження, що поліпшить умови для реалізації інноваційних ідей підприємств, які будуть цікавими для парків; спрощення процедури реєстрації парків разом з її цифровізацією та вдосконаленням перевірок проєктів; допомога держави у питанні підведення комунальних послуг до технопарків та дослідження питання вигоди альтернативних джерел енергії; пошук нових інвестиційних ресурсів під час війни; розвиток партнерських відносин з університетами, іншими науковими установами для сприяння інноваційних досліджень та обміну знаннями. Наприклад, залучення науковців та студентів до парків може сприяти впровадженню нових технологій та забезпечити свіжий погляд на проблеми, з якими зіштовхуються підприємства в парку; створення механізмів для сприяння співпраці та обміну досвідом між підприємствами, які діють у парку. Організація регулярних заходів, таких як конференції, може сприяти взаємодії між підприємствами, зростанню інноваційного середовища та стимулюванню розвитку парку.

Отже, технологічні та індустріальні парки відіграють важливу роль у забезпеченні інноваційної діяльності підприємств та залученні інвестицій в економіку України. Вони створюють сприятливе середовище для розвитку технологій, сприяють обміну досвідом і співпраці між підприємствами. Заходи, такі як оновлення законодавства, підтримка фінансування, спрощення процедур та розвиток партнерства, є важливими для покращення функціонування парків. Все це сприятиме залученню інвестицій, розвитку інноваційних проєктів та підтримці сталого економічного зростання в Україні.

Висновки. Технологічні та індустріальні парки здатні впроваджувати інновації, створювати нові робочі місця, посилювати експортно-імпортерний потенціал України, залучати інвестиції, розвивати громади у розрізі сфер переробки, науково-технічної діяльності, функціонування у сфері інформації або електронних комунікацій. Враховуючи дані 2021–2023 рр. спостерігається поступове залучення інвестиційних коштів із внутрішніх джерел держави та з-за кордону, що призведе до постійного технологічного прогресу, налагодження комунікації між різними сферами бізнесу, покращення роботи підприємств у рамках техно- та індустріальних парків, що збільшить дохід бюджету, підвищить рейтингові позиції на міжнародній арені. За результатами проведеного дослідження визначено проблеми розвитку та сформовано рекомендації щодо покращення функціонування технологічних та індустріальних парків, а саме: посилення підтримки з боку держави; комунікація та співпраця між резидентами парків; розвиток інфраструктури; зменшення податкового навантаження; спрощення процедури реєстрації парків та вдосконаленням перевірок. Це створить сприятливі умови для розвитку технологічних та індустріальних парків, підвищить їх ефективність та привабливість, що сприятиме економічному зростанню, залученню інвестицій в економіку та підвищенню конкурентоспроможності підприємств.

Список використаних джерел:

1. Бойко О.М. Тенденції функціонування технологічних парків в світі та можливості імплементації в Україні в воєнний та повоєнний період. *Науковий вісник міжнародної асоціації науковців. Серія: економіка, управління, безпека, технології*. 2022. Т. 1. № 2. URL: https://man.org.ua/Issue2_5.html

2. Бондаренко О.Що не так з індустріальними парками в Україні. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/04/10/698973/>
3. Вінницький технопарк «Кристал» має стати центром креативної економіки. URL: <https://vitatv.com.ua/misto/vinnitskyu-tekhnopark-krystal-maye-staty>
4. Даців С. Чого чекати від державної підтримки будівництва індустріальних парків. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/01/16/696011/>
5. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>
6. Ейсмунт В. Індустріальна «Сигнівка». URL: https://zaxid.net/industrialna_signivka_kontseptsiya_munitsipalnogo_parku_u_lvovi_n1560898
7. Індустріальний парк планують створити у 2023 році в Тячеві. URL: <https://eco.rayon.in.ua/news/574109-industrialniy-park-planuyut-stvoriti-u-2023-rotsi-v-tyachevi>
8. Кава О. У бюджеті-2022 передбачено 400 млн грн на індустріальні парки. URL: <https://gmk.center.ua/opinion/u-bjudzheti-2022-peredbacheno-400-mln-grn-na-industrialni-parki/>
9. Кирилко В. Індустріальні парки: підсумки 2022 року. URL: https://propertytimes.com.ua/itogi_goda/industrialni_parki_pidsumki_2022_roku
10. Коваленко О.В. Технологічні парки: сутність, класифікація. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 38. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1277>
11. Кравчун А.С. Стратегічні напрями розвитку механізму функціонування індустріальних парків для розбудови інвестиційної платформи національної економіки. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 9. С. 46–49.
12. Любич А.М. Оцінка технологічних парків: правовий аспект та їх роль у національній інноваційній системі. *Право та інновації*. 2018. № 4(24). С. 14–19. URL: <https://openarchive.nure.ua/server/api/core/bitstreams/9b9c0071-4b30-49f9-b611-9b69f0ac06ef/content>
13. Мазур А.А. Пустовойт С.В. Технологічні парки України: цифри, факти, проблеми. *Науковий журнал «Наука та інновації»*. 2013. Т. 9. № 3. С. 59–72.
14. Міністерство економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
15. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua>
16. Міністерство фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>
17. Про затвердження Порядку надання коштів на безповоротній основі для облаштування індустріальних (промислових) парків та/або забезпечення будівництва об'єктів суміжної інфраструктури, необхідних для створення та функціонування індустріальних (промислових) парків : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2022 № 1207. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-2022-%D0%BF#Text>
18. Про індустріальні парки : Закон України від 21.06.2012 № 5018-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5018-17#Text>
19. Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків : Закон України від 16.07.1999 № 991-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991-14#Text>
20. Про схвалення Стратегії розвитку індустріальних парків на 2023–2030 роки : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.02.2023 № 176-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/176-2023-p#Text>
21. Сошников А.О., Єршова Ю.О. Індустріальні парки: колаборація бізнесу, держави та національної науки. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія : юридичні науки*. 2021. Т. 32(71). № 4. С. 19–24.
22. Стан та потреби бізнесу в умовах війни: результати опитування в січні 2023 року. URL: <https://cid.center/the-state-and-needs-of-business-at-war-results-of-the-january-2023-survey/>
23. Тараненко О.М., Корновенко С.В. Технопарки в Україні як елемент інноваційної інфраструктури. *Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності*. 2014. Вип. 1(10). Т. 2. С. 44–48.
24. У Львові презентували концепцію муніципального індустріального парку «Сигнівка». URL: <https://city-adm.lviv.ua/news/economy/295684-u-lvovi-prezentuvaly-kontseptsiiu-munitsypalnogo-industrialnogo-parku-syhnivka-video>
25. Харламов П. Місце сили: навіщо Україні індустріальні та технопарки. URL: <https://mind.ua/publications/20204723-misce-sili-navishcho-ukrayini-industrialni-ta-tehnoparki>
26. Чорний С. Індустріальні парки. Мінімальний прогрес за десять років. URL: <https://zn.ua/ukr/promyshlennost/industrialni-parki-minimalnij-prohres-za-desyat-rokiv.html>
27. Чудновський В. За два роки і понад 100 млн грн у Вінниці побудують технопарк «Кристал». URL: <https://vn.20minut.ua/Podii/za-dva-roki-i-ponad-100-mln-grn-u-vinnitsi-pobuduyut-tehnopark-kristal-11278186.html>

28. Шевчук Н. Світовий досвід розвитку індустріальних парків та їхні переваги для розвитку економіки України. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2021. № 4(28). С. 68–74.

29. Яненко І.Г., Андреев О.В. Особливості створення та розвитку індустріальних парків в Україні. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»*. Серія : Економіка. 2016. Т. 285. Вип. 273. С. 21–25.

References:

1. Boiko O.M. (2022) Tendentsii funktsionuvannya tekhnolohichnykh parkiv v sviti ta mozhlyvosti implementatsii v Ukraini v voiennyi ta povoiennyi period [Trends in the functioning of technology parks in the world and the possibility of implementation in Ukraine during the war and post-war period]. *Scientific Bulletin of the International Association of Scientists. Series: economics, management, security, technology*, vol. 1, no. 2. Available at: https://man.org.ua/Issue2_5.html (accessed June 19, 2023).

2. Bondarenko O. Shcho ne tak z industrialnymy parkamy v Ukraini [What's wrong with industrial parks in Ukraine]. Available at: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/04/10/698973/> (accessed June 19, 2023).

3. Vinnytskyi tekhnopark "Krystal" maie staty tsentrom kreatyvnoi ekonomiky [Vinnytsia's Crystal Technopark is to become the center of the creative economy]. Available at: <https://vitatv.com.ua/misto/vinnytskyi-tekhnopark-krystal-maye-staty> (accessed June 19, 2023).

4. Datsiv S. Choho chekaty vid derzhavnoi pidtrymky budivnytstva industrialnykh parkiv [What to expect from state support for the construction of industrial parks]. Available at: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/01/16/696011/> (accessed June 19, 2023).

5. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [State Statistics Service of Ukraine]. Available at: <https://www.ukrstat.gov.ua> (accessed June 19, 2023).

6. Eismunt V. Industrialna "Syhnyvka" [Industrial "Syhnyvka"]. Available at: https://zaxid.net/industrialna_signivka_kontseptsiya_munitsipalnogo_parku_u_lvovi_n1560898 (accessed June 19, 2023).

7. Industrialnyi park planuyut stvority u 2023 rotsi v Tyachevi [The industrial park is planned to be established in 2023 in Tyachiv]. Available at: <https://eco.rayon.in.ua/news/574109-industrialnyi-park-planuyut-stvoriti-u-2023-rotsi-v-tyachevi> (accessed June 19, 2023).

8. Kava O.U. biudzheti-2022 peredbacheno 400 mln hrn na industrialni parky [The budget for 2022 provides UAH 400 million for industrial parks]. Available at: <https://gmk.center.ua/opinion/ubjudzheti-2022-peredbacheno-400-mln-grn-na-industrialni-parki/> (accessed June 19, 2023).

9. Kyrylko V. Industrialni parky: pidsumky 2022 roku [Industrial parks: results of 2022]. Available at: https://propertytimes.com.ua/itogi_goda/industrialni_parki_pidsumki_2022_roku (accessed June 19, 2023).

10. Kovalenko O.V. (2022) Tekhnolohichni parky: sutnist, klasyfikatsiia [Technology parks: essence, classification]. *Economy and society*, no. 38. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1277> (accessed June 19, 2023).

11. Kravchun A.S. (2018) Stratehichni napriamy rozvytku mekhanizmu funktsionuvannya industrialnykh parkiv dlia rozbudovy investytsiinoi platformy natsionalnoi ekonomiky [Strategic directions of development of the mechanism of functioning of industrial parks for the development of the investment platform of the national economy]. *Investments: practice and experience*, no. 9, pp. 46–49 (accessed June 19, 2023).

12. Liubych A.M. (2018) Otsinka tekhnolohichnykh parkiv: pravovyi aspekt ta yikh rol u natsionalnii innovatsiinii systemi [Evaluation of technology parks: legal aspect and their role in the national innovation system]. *Law and innovations.*, no. 4(24), pp. 14–19. Available at: <https://openarchive.nure.ua/server/api/core/bitstreams/9b9c0071-4b30-49f9-b611-9b69f0ac06ef/content> (accessed June 19, 2023).

13. Mazur A. A. Pustovoit S. V. (2013) Tekhnolohichni parky Ukrainy: tsyfry, fakty, problemy [Technological parks of Ukraine: figures, facts, problems]. *Scientific journal Science and Innovation*, vol. 9, no. 3, pp. 59–72 (accessed June 19, 2023).

14. Ministerstvo ekonomiky Ukrainy [Ministry of Economy of Ukraine]. Available at: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA> (accessed June 19, 2023).

15. Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy [Ministry of Education and Science of Ukraine]. Available at: <https://mon.gov.ua/ua> (accessed June 19, 2023).

16. Ministerstvo finansiv Ukrainy [Ministry of Finance of Ukraine]. Available at: <https://www.mof.gov.ua/uk> (accessed June 19, 2023).

17. Pro zatverdzhennia Poriadku nadannia koshtiv na bezpovorotnii osnovi dlia oblashtuvannia industrialnykh (promyslovykh) parkiv ta/abo zabezpechennia budivnytstva ob'ektiv sumizhnoi infrastruktury, neobkhidnykh dlia stvorennia ta funktsionuvannia industrialnykh (promyslovykh) parkiv: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 28.10.2022 № 1207 [On Approval of the Procedure for Providing Funds on a Non-Refundable Basis for the Development of Industrial (Industrial) Parks and/or Ensuring the Construction of Related Infrastructure Facilities Necessary for the Creation and Operation of Industrial (Industrial) Parks: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 28.10.2022 No. 1207]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-2022-%D0%BF#Text> (accessed June 19, 2023).

18. Pro industrialni parky: Zakon Ukrainy vid 21.06.2012 № 5018-VI [On industrial parks: Law of Ukraine of 21.06.2012 No. 5018-VI]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5018-17#Text> (accessed June 19, 2023).

19. Pro spetsialnyi rezhym innovatsiinoi diialnosti tekhnolohichnykh parkiv: Zakon Ukrainy vid 16.07.1999 № 991-XIV [On the special regime of innovation activities of technology parks: Law of Ukraine of 16.07.1999 No. 991-XIV]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991-14#Text> (accessed June 19, 2023).

20. Pro skhvalennia Stratehii rozvytku industrialnykh parkiv na 2023-2030 roky: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 24.02.2023 № 176-r [On approval of the Strategy for the Development of Industrial Parks for 2023-2030: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 24.02.2023 No. 176-p]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/176-2023-p#Text> (accessed June 19, 2023).

21. Soshnykov A. O., Yershova Yu. O. (2021) Industrialni parky: kolaboratsiia biznesu, derzhavy ta natsionalnoi nauky [Industrial parks: collaboration between business, government, and national science]. *Scientific Notes of Vernadsky National University. Series: legal sciences*, vol. 32 (71), no. 4, pp. 19–24 (accessed June 19, 2023).

22. Stan ta potreby biznesu v umovakh viiny: rezultaty opytuvannia v sichni 2023 roku [State and needs of business in times of war: results of a survey in January 2023]. Available at: <https://cid.center/the-state-and-needs-of-business-at-war-results-of-the-january-2023-survey/> (accessed June 19, 2023).

23. Taranenko O.M., Kornovenko S.V. (2014) Tekhnoprakty v Ukraini yak element innovatsiinoi infrastruktury [Technopreneurship in Ukraine as an element of innovation infrastructure]. *Theoretical and practical aspects of economics and intellectual property*, vol. 2, no. 1(10), pp. 44–48 (accessed June 19, 2023).

24. U Lvovi prezentuvaly kontseptsiiu munitsypalnoho industrialnoho parku "Syhnyvka" [The concept of the Syhnyvka Municipal Industrial Park was presented in Lviv]. Available at: <https://city-adm.lviv.ua/news/economy/295684-u-lvovi-prezentuvaly-kontseptsiiu-munitsypalnoho-industrialnoho-parku-syhnyvka-video> (accessed June 19, 2023).

25. Kharlamov P. Mistse syly: navishcho Ukraini industrialni ta tekhnoparky [Place of power: why Ukraine needs industrial and technological parks]. Available at: <https://mind.ua/publications/20204723-misce-sili-navishcho-ukrayini-industrialni-ta-tehnoparki> (accessed June 19, 2023).

26. Chornyi Ye. Industrialni parky. Minimalnyi prohres za desiat rokov [Industrial parks. Minimal progress in ten years]. Available at: <https://zn.ua/ukr/promyshliennost/industrialni-parki-minimalnij-prohres-za-desjat-rokiv.html> (accessed June 19, 2023).

27. Chudnovskiy V. Za dva roky i ponad 100 mln hrn u Vinnytsi pobuduiut tekhnopark "Krystal" [In two years and for more than UAH 100 million, the Crystal Technopark will be built in Vinnytsia]. Available at: <https://vn.20minut.ua/Podii/za-dva-roki-i-ponad-100-mln-grn-u-vinnitsi-pobuduyut-tehnopark-kristal-11278186.html> (accessed June 19, 2023).

28. Shevchuk N. (2021) Svitovy dosvid rozvytku industrialnykh parkiv ta yikhni perevahy dlia rozvytku ekonomiky Ukrainy [World experience in the development of industrial parks and their benefits for the development of the Ukrainian economy]. *Problems and prospects of economy and management*, no. 4(28), pp. 68–74 (accessed June 19, 2023).

29. Yanenkova I.H., Andreiev O.V. (2016) Osoblyvosti stvorennia ta rozvytku industrialnykh parkiv v Ukraini [Peculiarities of creation and development of industrial parks in Ukraine]. *Scientific papers of the Petro Mohyla Black Sea State University of the Kyiv-Mohyla Academy complex. Series: Economics*, vol. 285, no. 273, pp. 21–25 (accessed June 19, 2023).